

Práva a povinnosti cizinců na českém pracovním trhu - Pracovní listy

Tento dokument slouží pouze vám. Budeme s ním pracovat v kurzu a naleznete zde i úkoly a informace na doma. Můžete si sem zapisovat, cokoliv vás napadne. Kdybyste něčemu nerozuměli, tak se nás zeptejte!

Eva

Markéta

Co se dneska naučíme?

- Možnost zaměstnání v ČR (pracovní poměr, dohody, agentura)
- Práva a povinnosti zaměstnance
- Práva a povinnosti zaměstnavatele
- Poskytování zpětné vazby
- K čemu slouží portfolio
- Stanovování cílů

Program lekce 1. 10. 2011

9.30 Uvítání a zahájení lekce

Seznamovací aktivity a očekávání od kurzu

Co je to portfolio

Pauza

Co jsou to chytré cíle

Práva a povinnost zaměstnanců

Pozor! Program se může
v průběhu lekce změnit.

12.20 Oběd

Práva a povinnosti zaměstnanců II.

Pauza

Jak dávat zpětnou vazbu, Zhodnocení kompetencí

Pauza

Práva a povinnosti zaměstnanců – opakování

Hodnocení lekce

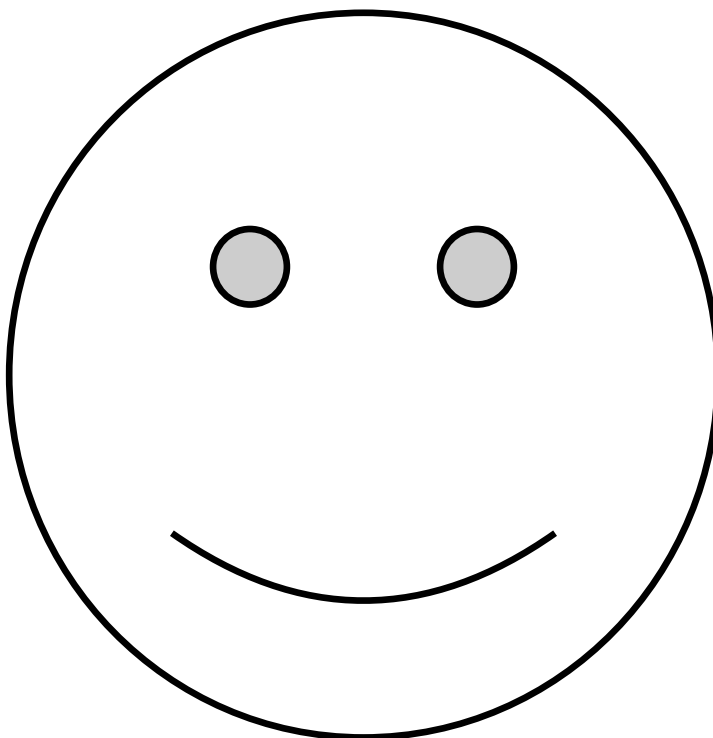
15.45 Konec

Obsah pracovních listů

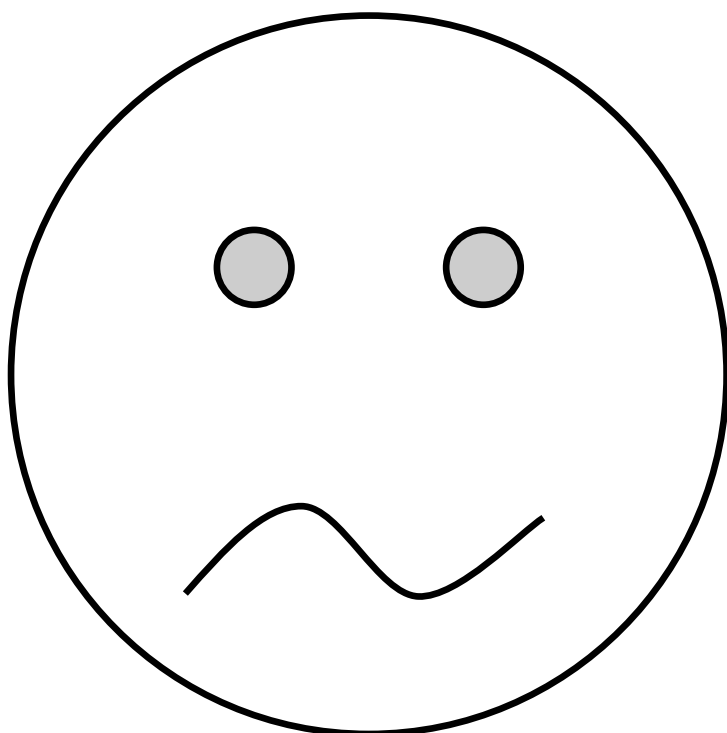
Vaše očekávání	3
Co je to portfolio	4
Jak se zlepšovat chytře	6
Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele	9
Pravidla dávání zpětné vazby	22
Práce s úspěchem, Kompetence	24
Co jsem se dnes dozvěděl/a	26
Zapamatujte si!	27
Domácí úkoly	příloha

Vaše očekávání od kurzu

Napište si zde, na co se
v kurzu těšíte?

3

Čeho se naopak obáváte?

Co je to portfolio

PORTFOLIO

Portfolio může mít různé účely. V případě našeho kurzu má dva hlavní cíle:

- Pomůže vám utřídit a prezentovat to, co jste se v kurzu naučili. Můžete do **portfolio** zařadit příklady vašich splněných úkolů v kurzu.
- Pomůže vám při hledání práce. Ujasníte si, co umíte a můžete nabídnout.

Pokud chcete najít práci, je potřeba přesvědčit zaměstnavatele o tom, proč si vás má vybrat. Životopis o vás neříká všechno. **Portfolio** pomůže předložit podrobnější popis vašich zkušeností, dovedností a osobních kvalit. Vaše prezentace před zaměstnavatelem bude přesvědčivější.

Co všechno do portfolio vložit?

Je na vás, jaké materiály do **portfolio** vložíte. Nezapomeňte se podívat na vzorové **portfolio**, které je vám k dispozici v kurzu. Příklady dokumentů:

- Strukturovaný životopis
- Popis současné pracovní pozice (povinnosti, hlavní činnosti)
- Doklady o dosaženém vzdělání (střední škola, vysoká škola)
- Certifikáty z kurzů, seminářů či konferencí
- Potvrzení o zaměstnání, potvrzení o pracovní stáži
- Potvrzení o zkoušce z jazyka (český jazyk, další jazyky)
- Ukázky vaší vlastní práce – prezentace, článek, studijní podklady, fotografie výrobků, vaše fotografie při práci...
- Hodnocení druhých lidí – například zpětná vazba od vašich studentů či klientů, hodnocení vašeho nadřízeného, hodnocení lektora z kurzu
- Příklady cvičení, které jste vypracovali v kurzu (kromě vašich dovedností dokládají i vaši znalost českého jazyka)
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Jak se chytře zlepšovat?

Již před začátkem kurzu jste se zamýšleli nad tím, jaká jsou vaše očekávání: *Co se chcete v kurzu naučit? V čem se chcete zlepšit?*

A jak to poznáte, že se vám podařilo cíle dosáhnout?

Jednoduchá nápodvěda říká, že cíle, které si stanovujeme, musí být „chytřé“ – tedy anglicky SMART.

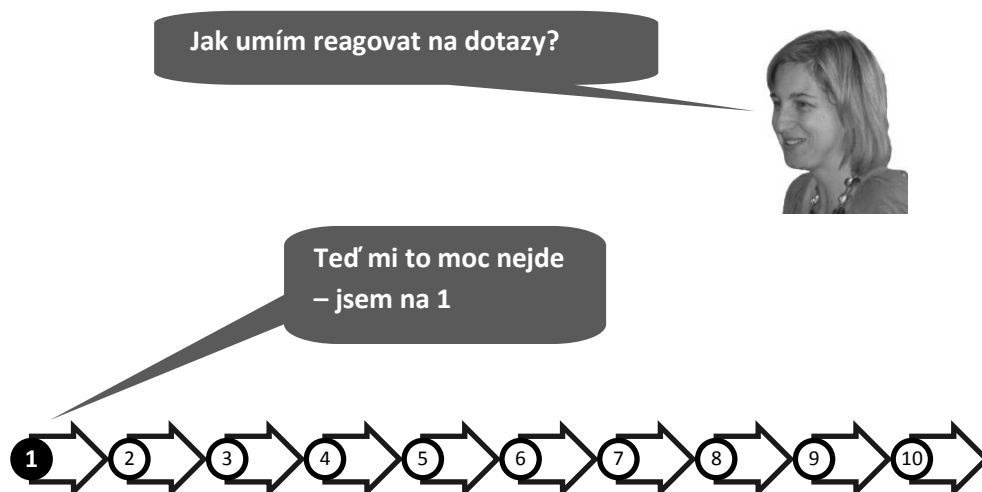

Příklad:

*Katka se stydí mluvit před více lidmi. Je z toho hodně nervózní, hlavně se bojí, že se jí budou ptát na něco, na co nebude vědět odpověď. Myslí si, že v kurzu by se to mohla naučit lépe zvládnout. Zkusí si stanovit svůj cíl tak, aby byl **chytrý**. Použije škálu, na které také uvidí, o kolik se chce v kurzu zlepšit. A jestli se jí to na konci podařilo.*

1. Jak je na tom Katka teď?

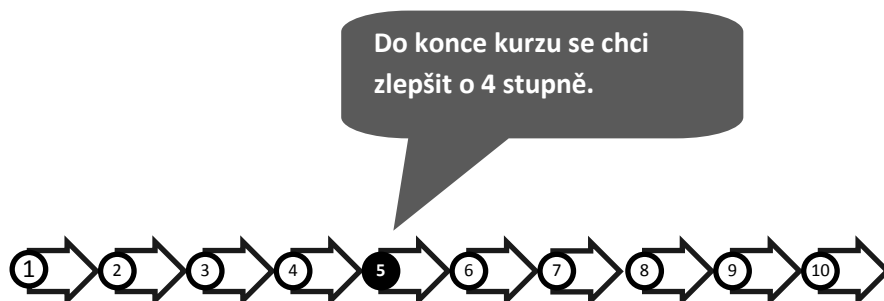
- ✓ Pracuji na recepci v malé firmě. Obvykle musím jednat pouze s jednotlivými zákazníky. Ale minulý týden bylo potřeba skupinku několika lidí provést provozem a musela jsem to udělat já. Byla jsem hrozně nervózní, připravila jsem si poznámky na papírek, přesto se mi třásly ruce i hlas. Doufala jsem, že se mě nikdo nebude na nic ptát. Když se mě přece jenom zeptali, dlouho jsem mlčela a bylo mi hrozně. Pak jsem ze sebe vykoktala krátkou odpověď a rychle jsem pokračovala v prohlídce dál.
- ✓ Myslím si, že jsem tak na bodě 1. Odpověď jsem zvládla, ale nejsem s ní spokojená.

2. Kam se chci dostat?

Můj cíl je:

- ✓ **Specifický** (=vím v čem se chci zlepšit): Víím, že na kurzu budu muset například prezentovat svůj životopis. Ráda bych se zlepšila zejména v tom, jak reaguji na otázky, abych dokázala vyslechnout v klidu otázku a v klidu na ní zareagovat, odpověď si promyslet.
- ✓ **Měřitelný** (=stanovila jsem si o kolik se zlepším): Během kurzu bych se ráda posunula o 4 body dopředu – za každé setkání jeden bod.
- ✓ **Aktuální** (=souvisí s mojí současnou prací): Zlepším si své komunikační schopnosti, které pak využiji každý den v práci.
- ✓ **Reálný** (= souvisí s tím, co mě v kurzu čeká): Mám možnost na svém cíli v kurzu pracovat.
- ✓ **Termínovaný** (=mám termín, kdy chci cíle dosáhnout): Zlepšení chci dosáhnout do konce kurzu.

Vaše cíle

V čem se chcete zlepšit?

Je váš cíl?

Specifický _____

Měřitelný _____

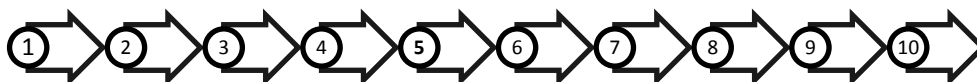
Aktuální _____

Reálný _____

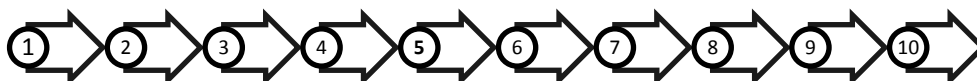
Termínovaný _____

8

Jak jste na tom teď?

O kolik se chcete zlepšit?

Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele

- Základní znalosti v oblasti pracovního práva (test)
- Různé možnosti zaměstnání (práce ve dvojicích)
- Vaše otázky a hledání odpovědí (práce ve skupině)
- Co platím ze mzdy? (prezentace lektorky)
- Opakování

Cvičení 1

Otestujte svoje znalosti z oblasti pracovního práva:

Po nástupu do zaměstnání může být sjednána zkušební doba. Jaká je její maximální délka pro běžné zaměstnance (= pracovníci, kteří nejsou ve vedoucích pozicích)?

- a. 1 měsíc
- b. 3 měsíce
- c. 6 měsíců
- d. 5 měsíců

Jak dlouhá je výpovědní doba?

- a. Nejméně 2 kalendářní měsíce
- b. 3 měsíce
- c. Přesně 60 dní
- d. 8 týdnů

Jaké informace povinně musí být uvedeny v pracovní smlouvě? Zaškrtněte všechny správné odpovědi:

- a. Druh práce
- b. Místo výkonu práce
- c. Kdy práce skončí
- d. Den nástupu do práce
- e. Výše mzdy
- f. Délka dovolené

Co je hlavní činností Inspektorátu práce?

- a. Poskytování zaměstnání nezaměstnaným lidem
- b. Kontrola zaměstnanců, kteří jsou nemocní
- c. Kontrola zaměstnavatelů, zda dodržují legislativu
- d. Kontrola zboží v prodejně

Jaký hlavní zákon upravuje vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem?

- a. Zákon o zaměstnání
- b. Zákoník práce
- c. Zákoník zaměstnání
- d. Zaměstnanecký zákon

Na kolik dnů dovolené mám ze zákona právo?

- a. Obvykle 10 dnů
- b. Nejméně 20 dnů
- c. Záleží na domluvě se zaměstnavatelem
- d. Zaměstnanec nemá nárok na dovolenou

Co znamená pojem „čistá mzda“?

- a. Mzda za celý rok
- b. Celková mzda před zdaněním
- c. Částka, kterou skutečně od zaměstnavatele dostanu
- d. Mzda, která zahrnuje i pojištění zaměstnavatele

10

Kdo může ukončit pracovní poměr?

- a. Zaměstnanec i zaměstnavatel
- b. Pouze zaměstnanec
- c. Pouze zaměstnavatel
- d. Úřad práce

Způsoby ukončení pracovního poměru? Zaškrtněte všechny správné odpovědi:

- a. Okamžitým zrušením pracovního poměru
- b. Výpovědí
- c. Dohodou
- d. Zrušením pracovního poměru ve zkušební době
- e. Uplynutím doby, na kterou byl pracovní poměr sjednán

Vaše poznámky

A large rounded rectangular box containing 20 horizontal lines for taking notes.

Cvičení 2

Každý z vás dostal pracovní list, ve kterém některé důležité informace chybí. Pokud je znáte, můžete je vyplnit rovnou. Pokud si nejste jistí, najděte kolegu nebo kolegyni, který má informace ve svém pracovním listu vyplněné.

Varianta A

Zaměstnání v České republice

Instrukce: Je potřeba doplnit chybějící informace. Najděte někoho, v jehož pracovním listu tyto informace jsou.

Když v České republice najdu zaměstnání, stane se ze mě.....

Jaký je rozdíl oproti podnikateli?

Podnikatel je osobou samostatně výdělečně činnou. To znamená například, že daně, ... a zdravotní pojištění si platí sám, musí jednat se všemi úřady. Oproti tomu zaměstnanec či zaměstnankyně, který pracuje v pracovním poměru se zaměstnavatelem, má výhodu – ..... za něj vše vyřídí.

Jaké jsou jiné možnosti práce?

Kromě pracovního poměru lze pracovat také na takzvané ..... mimo pracovní poměr. Existuje dohoda o pracovní činnosti a dohoda o ..... **Jaký je mezi nimi rozdíl?**

Dohoda o provedení práce je vhodná pro nepravidelné brigády. Z příjmu se platí pouze 15% daň, ale je omezena ..... hodinami ročně pro jednoho zaměstnavatele. Pokud měsíční odměna není vyšší než 10 000 korun, pak z dohody o ..... není hrazené ani ..... ani zdravotní pojištění.

Dohoda o pracovní činnosti již znamená placení nejen daně, ale sociálního a ..... pojištění zaměstnance i zaměstnavatele. Stejně jako u pracovního poměru. Ale není zde automaticky nárok na dovolenou, to záleží na vstřícnosti zaměstnavatele. Dohodu lze také ukončit již v termínu ..... dnů, na základě přání zaměstnance i zaměstnavatele. Počet odpracovaných hodin nesmí přesáhnout v ročním průměru polovinu pracovní doby, obvykle tedy přibližně ..... hodin týdně.

Všechny smlouvy – o pracovním poměru i o dohodách, je potřeba uzavřít písemně.

Pro ty, kdo dočetli až sem, je tu ještě jeden typ práce =..... . Jak se liší od pracovního poměru vám vysvětlí lektorka.

Cvičení 3

Ještě se chcete dozvědět něco dalšího o zaměstnání? Napište na lístek jednu otázku. Předjte otázku sousedovi. Zkuste odpovědět na otázku, kterou jste dostali.

Otázka, která mě zajímá

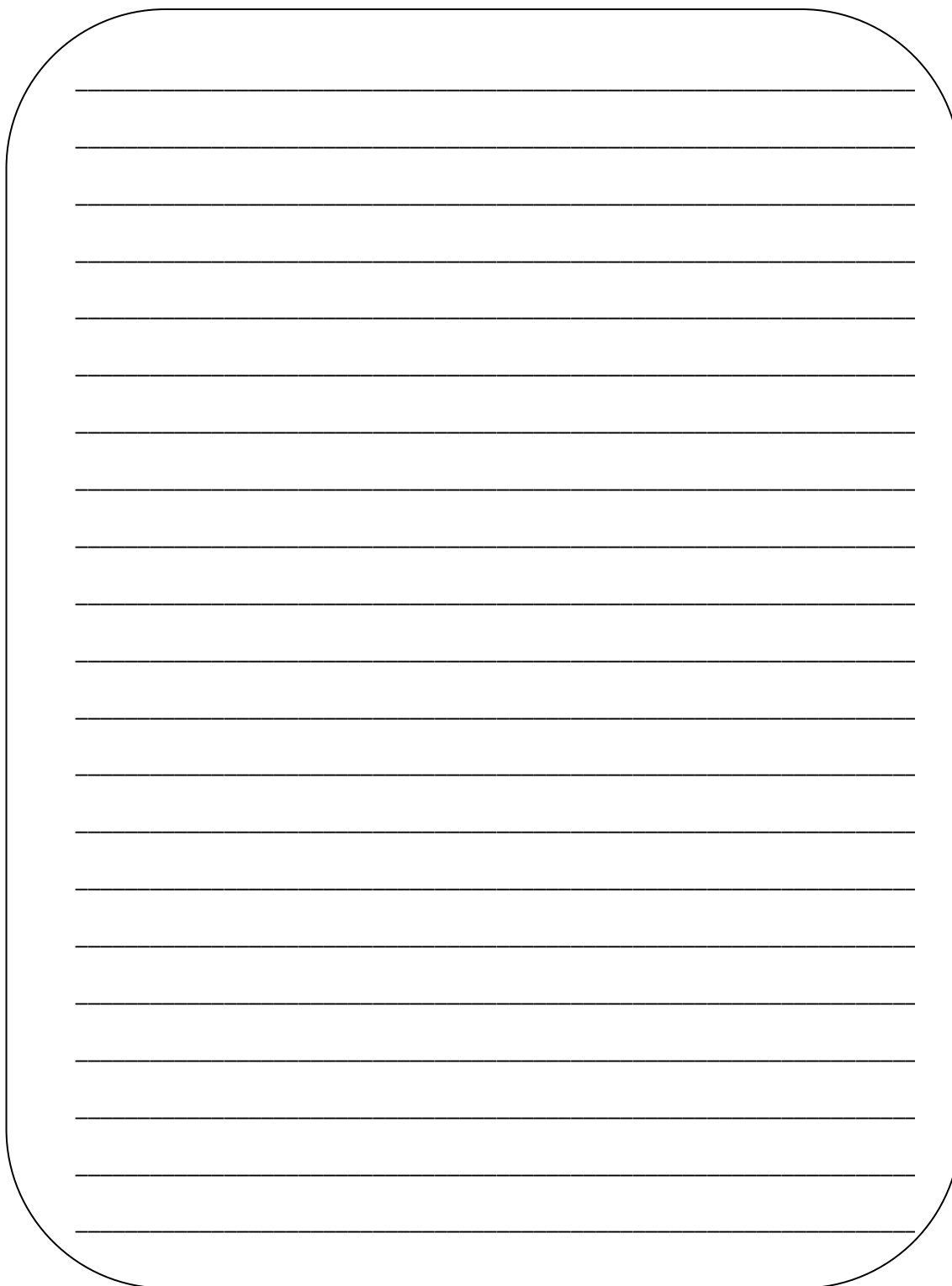
Odpověď:

13

Otázka, kterou mi předal soused/sousedka?

Odpověď:

Další zajímavé otázky a odpovědi si napište sem:

Řadu důležitých informací naleznete zde: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/>

Co platíme ze mzdy?

Hrubá mzda

Máte na smlouvě nebo ve mzdovém výměru. Od hrubé mzdy se před výplatou odečte:

- **Odvody za zaměstnance (sociální a zdravotní pojištění)**
- **Daň z příjmů** (lze uplatnit slevu na dani)
- .....

= Čistá mzda

Čistou mzdu si vypočítáte například zde: <http://www.vypocet.cz/cista-mzda>

Superhrubá mzda – objeví se na vaší výplatní pásce. Zahrnuje nejen povinné odvody za zaměstnance (sociální a zdravotní pojištění) a daň, ale také povinné odvody zaměstnavatele (zdravotní a sociální pojištění).

Co se platí ze zdravotního pojištění?

Co se platí ze sociálního pojištění?

A co znamená nemocenské pojištění?

V následujících cvičeních si můžete procvičit, co jste se dozvěděli v lekci. Úkoly můžete vypracovat na kurzu, pokud budete mít čas, nebo jako domácí úkol

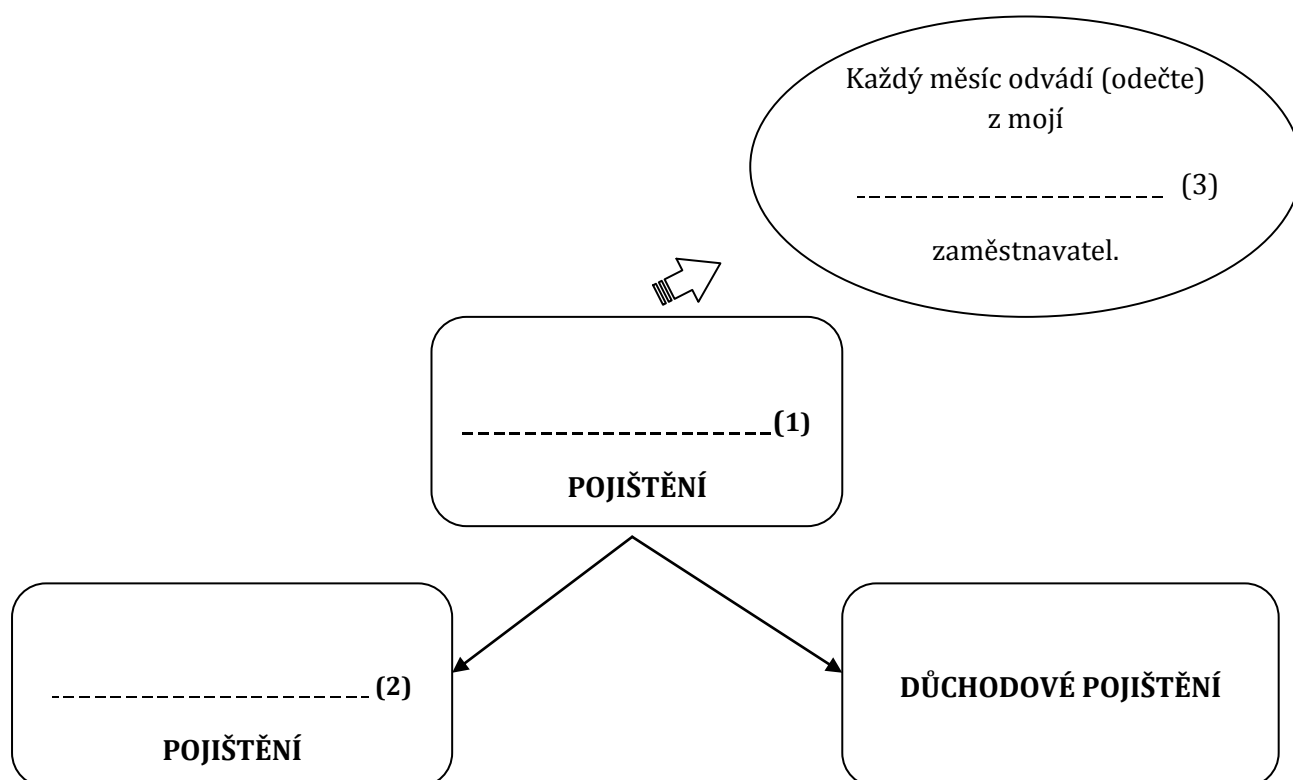

Cvičení 4 - Sociální pojištění

a) Jaké jsou typy sociálního pojištění?

Váš úkol: Prohlédněte si následující obrázek. Na prázdná místa (čísla 1 – 3) doplňte chybějící slova, vyberte z těchto možností:

„Hrubé mzdy“ / „Sociální“ / „Nemocenské“

b) K čemu slouží různé druhy pojištění?

Váš úkol: *spojte, co k sobě patří*

1. důchodové pojištění	A. když mám úraz nebo jsem nemocný a jdu k lékaři, ten mě ošetří, nebudu ale nic platit, léčení bude zapláceno z pojištění
2. nemocenské pojištění	B. až budu starý a nebudu už chodit do práce, budu dostávat peníze z tohoto pojištění
3. zdravotní pojištění	C. když onemocním, nebo když otěhotním, nebo máme malé dítě a zůstanu doma po jeho narození, nebo když musím zůstat doma a starat se o nemocné dítě, nemůžu tedy chodit do práce a nedostávám mzdu, ale peníze (dávky) z tohoto pojištění

c) Dávky z nemocenského pojištění

Váš úkol: *Přečtěte si situace a spojte s názvem dávky z nemocenského pojištění.*

1. Jsem těhotná, před porodem a po porodu nechodím do práce, jsem na mateřské dovolené, celkem 28 týdnů. 22 týdnů může čerpat i otec.	A. Nemocenské
2. Moje osmiletá dcera onemocní, musím s ní zůstat doma, nemůžu chodit do práce.	B. Peněžitá pomoc v mateřství („mateřská“)
3. Čekám miminko, už nemůžu dělat svoji práci, je moc těžká, tak mě zaměstnavatel převedl na jinou práci. Tam dostávám méně peněz.	C. Ošetrovné
4. Jsem už dlouho nemocný, jsem doma a nemůžu chodit do práce.	D. Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

[illegible]

Cvičení 5 - Možnosti ukončení pracovního poměru

Váš úkol: Přečtěte si jejich příběhy a rozhodněte, jak došlo k ukončení pracovního poměru (zaměstnání)? Proč? Napište ke každému příběhu.

Vyberte z těchto možností ukončení pracovního poměru:

- A. OKAMŽITÉ ZRUŠENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU ZAMĚSTNANCEM
- B. KONEC PLATNOSTI POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ NEBO POVOLENÍ K POBYTU
- C. SKONČÍ DOMLUVENÁ DOBA PRÁCE – PRACOVNÍ POMĚR NA DOBU URČITOU
- D. DOHODA
- E. UKONČENÍ VE ZKUŠEBNÍ DOBĚ
- F. VÝPOVĚĎ

1. Jan pracuje ve firmě jako účetní 2 měsíce. Zaměstnavatel není spokojený s jeho prací. Rozhodne se, že Jana propustí během týdne. Výpověď Janovi předá písemně. Do této výpovědi nenapiše důvod propuštění.	
2. Andrea pracuje jako prodavačka v bufetu. Tato práce se Andree nelíbí, našla si práci v butiku s oblečením. Přijde za vedoucím a řekne mu, že by chtěla ze zaměstnání odejít, protože si našla jinou práci. Vedoucí (zaměstnavatel) s tím souhlasí a písemně spolu potvrdí ukončení pracovního poměru.	
3. Veronika pracuje ve firmě 1 rok jako lektorka – dělá školení pro zaměstnance firmy. Na začátku se zaměstnavatelem uzavřela pracovní smlouvu na dobu konání školení – na 1 rok. Po tomto roce školení už dále nepokračuje. Zaměstnavatel neuzavřel s Veronikou novou pracovní smlouvu.	
4. Tomáš pracuje jako kuchař v kantýně. Zaměstnavatel Tomášovi několikrát zaplatil mzdu pozdě. Naposledy dostal mzdu před 2 měsíci. Tomáš řekne zaměstnavateli, že druhý den do práce už nepřijde.	
5. Eva pracuje ve výrobě. Firma nemá velký odbyt, musí snížit výrobu a začne propouštět zaměstnance. Zaměstnavatel písemně Evě předá výpověď 15. března. Nesmí Evu propustit hned. Pracovní poměr je ukončen až 31. května. Eva dostane od zaměstnavatele odstupné.	
6. Světlana pracuje spolu s Evou ve výrobě. Světlana nemá v České republice trvalý pobyt. Má dlouhodobé vízum a povolení k zaměstnání. Úřad práce ji povolení k zaměstnání dále neprodloužil. Nemůže si tedy prodloužit ani povolení k pobytu.	

Cvičení 6 - Úřady a instituce

Váš úkol: Napište do každého sloupce všechny úřady, které patří k zaměstnání a podnikání?

Na který úřad sám půjdete, když:

Jste zaměstnaní?

Jste OSVČ, podnikáte?

Správné odpovědi

Cvičení 4 - Sociální pojištění

a) Jaké jsou typy sociálního pojištění?

Každý měsíc odvádí (odečte) z mojí hrubé mzdy zaměstnavatel.

Sociální pojištění – má dvě složky: Nemocenské pojištění a důchodové pojištění.

b) K čemu slouží různé druhy pojištění?

1B, 2C, 3A

c) Dávky z nemocenského pojištění

1B, 2C, 3D, 4A

Cvičení 5 - Možnosti ukončení pracovního poměru

1E, 2D, 3C, 4A, 5F, 6B

21

Cvičení 6 - Úřady a instituce

když jste zaměstnaní: ministerstvo vnitra (v případě, že potřebujete povolení k pobytu), úřad práce (když zaměstnání hledáte), inspektorát práce (když máte v zaměstnání problémy, zaměstnavatel neplní svoje povinnosti), povinnosti vůči ostatním úřadům a institucím (zdravotní pojišťovna, správa sociálního zabezpečení, finanční úřad) řeší váš zaměstnavatel

když jste OSVČ: živnostenský úřad, finanční úřad, Okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ), ministerstvo vnitra (v případě, že potřebujete povolení k pobytu), veřejná zdravotní pojišťovna (pro trvalé pobyty) – pojišťovna poskytující „komerční“ cestovní zdravotní pojištění pro cizince (pro osoby s dlouhodobým pobytem)

Pravidla dávání zpětné vazby

Abychom se mohli zlepšovat, je potřeba vzájemně komunikovat. Někdy sami nedokážeme poznat, jak komunikujeme. Zpětná vazba nám pomůže podívat se sami na sebe očima druhých. Lépe si pak dokážeme představit, jak na ně působíme. Uvědomíme si, v čem jsme dobří a v čem se máme ještě zlepšit. Dávat druhým zpětnou vazbu, ale není jednoduché.

Obsah zpětné vazby

Zpětná vazba je efektivnější, když je konkrétní a spojená s příkladem pozorovaného chování.

22

Dobrá zpětná vazba:

1. Týká se konkrétního chování
2. Je popisná, není to interpretace ani posouzení, ale popis chování tak, jak jsme ho vnímali. Popis je vždy subjektivní, proto se nesnažte druhé hodnotit.
3. Je specifická ne obecná.
4. Následuje, co nejdříve poté, co bylo toto chování pozorováno.
5. Pomáhá příjemci zpětné vazby ke změně – může s vaší zpětnou vazbou dále pracovat.
6. Je upřímná.
7. Povzbuzuje k reakci a další diskusi.

Jak zpětnou vazbu dát?

- Přemýšlejte o tom, co chcete říct. Můžete si napsat poznámky na papír.
- Vždy mluvte za sebe „Já si myslím....“ Neříkejte „Ty děláš....“ – vypadá to, jako obvinění.
- Mluvte jenom o tom, co se opravdu stalo, ne třeba o dojmech druhých lidí.
- Popište svoje vlastní pocity.
- Popište, jak na vás chování působilo.

Jak zpětnou vazbu přijmout?

- Když získáte zpětnou vazbu, rozhodněte se, co je důležité a chcete si to pamatovat a co není důležité.
- Můžete chtít odpovědět a reagovat, to je v pořádku. Ale pokuste se vyhnout obraně – pamatujte si, že zpětná vazba je vždy subjektivní a proto se nemusíme obhajovat a vysvětlovat, proč něco děláte.

Konstruktivní zpětná vazba mluví o tom, co je možné zlepšit, může i nabídnout alternativu. Pozitivní zpětná vazba pochválí. Nejde nám o negativní kritiku, ale o povzbuzení.

Ujistěte se, že člověk, kterému dáváte zpětnou vazbu, vám rozumí.

Vaše poznámky

Cvičení 7: Můj úspěch

Zamyslete se nad úspěchem, který jste si vybrali. Zde si запиšte, proč jste si vybral/a právě tuto událost:

Nyní budete pracovat ve dvojicích. Pokuste se navzájem si vysvětlit, proč jste pyšná/ý právě na tuto událost.

Ve dvojicích odpovězte na otázky:

24

Co jsem musel/a umět nebo znát, abych dokázal/a dosáhnout tohoto úspěchu?

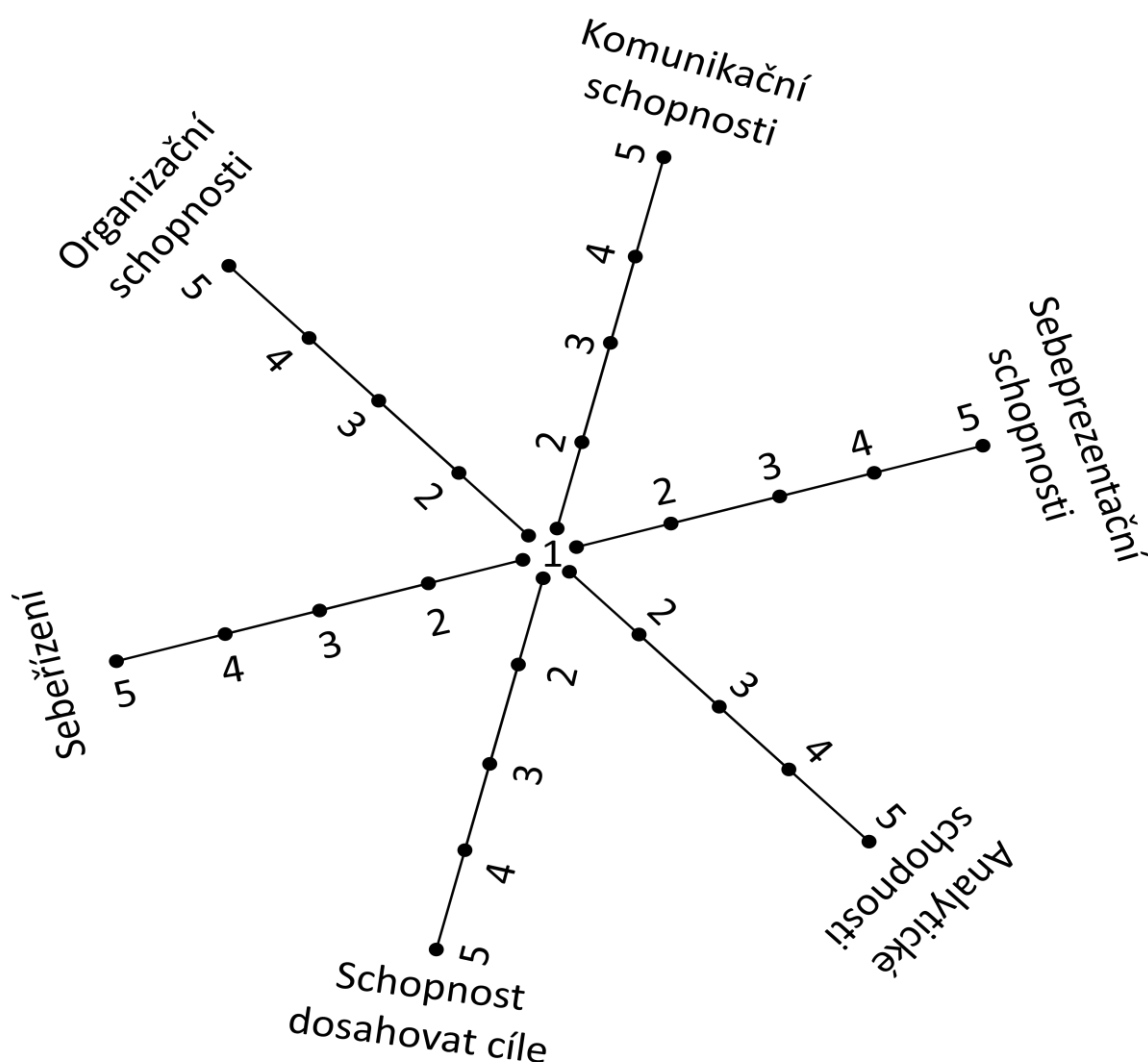
Které ze svých schopností jsem k dosažení tohoto úspěchu využil/a?

Zhodnoť te své kompetence

Součástí přijímacího pohovoru jsou stále častěji tzv. „kompetenční otázky“, kdy se zaměstnavatel snaží zjistit, jaké jsou vaše vlastnosti, schopnosti a dovednosti (např. organizační dovednosti, zodpovědnost, schopnost pracovat v týmu...).

Ohodnoťte své kompetence na následujícím grafu. Jak jste na tom teď?

1. Bez zkušeností, neovládám vůbec, 2. Málo zkušeností, ovládám málo, 3. Ovládám částečně

4. Ovládám dobře, znám své rezervy, 5. Ovládám výborně- má silná stránka

Co jsem se dnes dozvěděl/a

Co jsem se dnes dozvěděl/a

Napište si zde nejdůležitější věci, které jste se dnes dozvěděl/a

Co se chci ještě dozvědět

A co v dnešní lekci chybělo? Napište si, co ještě chcete zjistit? Můžete se zeptat příště anebo třeba informace sám zjistit a ostatním o nich příště říknete.

ZAPAMATUJTE SI!

Podmínky pro
zaměstnání cizinců a
cizinek

1] Pracuji pro zaměstnavatele (jsem zaměstnanec) a mám podepsanou pracovní smlouvu

- ✓ **Pokud nemám trvalý pobyt** potřebuji i pracovní povolení (=povolení k zaměstnání)
- ✓ Dostávám každý měsíc výplatní pásku, kde vidím, kolik za mne zaměstnavatel odvádí na zdravotní a sociální pojištění, kolik je daň a kolik je mzda
- ✓ Zatelefonuji na svou zdravotní pojišťovnu a zkontroluji, zda za mne zaměstnavatel skutečně platí pojistné
- ✓ Zatelefonuji na okresní správu sociálního zabezpečení, zda za mne zaměstnavatel platí i sociální pojištění
- ✓ Každou změnu hlásím zaměstnavateli (když se přestěhuji, když se ožením nebo rozvedu, atd.) a ten ji nahlásí pojišťovně

2] Podnikám

- ✓ Nejdříve na živnostenském úřadu ohlásím živnost (poplatek 1000 Kč)
- ✓ Na živnostenském úřadu mi dají výpis z živnostenského rejstříku
- ✓ Zaregistruji se na okresní správě sociálního zabezpečení (OSSZ) a každý měsíc platím zálohu na pojistné (alespoň minimální)
- ✓ Každý měsíc platím zdravotní pojištění (alespoň minimální) - když mám trvalý pobyt a veřejné zdravotní pojištění, **když nemám trvalý pobyt** zaplatím jednorázově komerční pojištění
- ✓ Každý rok podávám daňové přiznání na finančním úřadu a platím daně

3] Mám povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání a ztratím práci

- ✓ Co nejdříve si musím najít novou práci a získat nové pracovní povolení – žádám na úřadu práce. Nové pracovní povolení musím doložit na Odboru azylové a migrační politiky.
- ✓ Nebo mohu začít podnikat, pokud mám dlouhodobé vízum alespoň 2 roky – ohlásím živnost na živnostenském úřadu. Na Odboru azylové a migrační politiky musím požádat o nové povolení k pobytu za účelem podnikání

4] Manžel nebo manželka pracuje v ČR a já chci přijet za ním/za ní

- ✓ Je mi víc než 20 let a manžel/manželka žije v ČR víc než 15 měsíců
- ✓ Zažádám o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny
- ✓ Až budu v ČR, můžu si hledat práci. Pokud nemá manžel/manželka trvalý pobyt, musím si vyřídit pracovní povolení
- ✓ Po 3 letech pobytu můžu požádat o povolení k pobytu za jiným účelem (např. zaměstnání, podnikání nebo studium)

Všechny změny (změny bydliště, svatba, rozvod, atd.) musím hlásit

- ✓ když jste zaměstnaný tak zaměstnavateli (který ji dále nahlásí na zdravotní pojišťovně a Okresní správě sociálního zabezpečení),
- ✓ pokud podnikáte, musíte všechny změny hlásit na zdravotní pojišťovně a OSSZ sám.
- ✓ změny musíte hlásit na oddělení azylové a migrační politiky ministerstva vnitra (OAMP).

Když máte nedoplatky na zdravotním či sociálním pojištění, řešte je okamžitě. Nic neodkládejte, mohli by vás vyhostit!!!! Pokud je dlužná částka vysoká, můžete se domluvit na splátkovém kalendáři.

Proti každému rozhodnutí se můžete odvolat.

Důležité úřady a instituce

Název úřadu	Co tam budete vyřizovat
Cizinecká policie	Ohlášení pobytu po příjezdu Prodloužení krátkodobého pobytu
Odbor azylové a migrační politiky (OAMP)	Trvalý pobyt, včetně poukazu k jazykové zkoušce Povolení k dlouhodobému pobytu Prodloužení povolení Hlášení změny bydliště/pasu, rodinného stavu
Ambasáda/zastupitelský úřad v zemi původu	Krátkodobé vízum (do 90 dnů) Dlouhodobé vízum (nad 90 dnů)
Zdravotní pojišťovna	Registrace v případě, že máte pojištění z jiné země EU Registrace k veřejnému zdravotnímu pojištění (zaměstnanec, trvalý pobyt)
Pojišťovna	Cestovní zdravotní pojištění (tzv. komerční pojištění) pro cizince (komplexní péče)
Úřad práce	Povolení k zaměstnání Registrace v případě ztráty zaměstnání (pro osoby s trvalým pobytem)
(Okresní) správa sociálního zabezpečení	Sociální pojištění
Finanční úřad	Registrace podnikatelů Daňové přiznání
Živnostenský úřad	Ohlášení živnosti, ohlášení změn Výpis z živnostenského rejstříku

Důležité dokumenty a úřady

1. povolení k zaměstnání = pracovní povolení
→ **Úřad práce**
2. povolení k pobytu = dlouhodobé vízum (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání
→ **zastupitelský úřad** v zemi původu a **Odbor azylové a migrační politiky** Ministerstva vnitra v ČR

Kdo nepotřebuje povolení k zaměstnání?

- Občan EU
- Rodinný příslušník občana EU
- Cizinci s trvalým pobytem na území ČR
- Azylanti
- Cizinec s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny s cizincem, kterému byl udělen trvalý pobyt nebo azyl nebo doplňková ochrana
- Žáci a studenti
- Absolventi českých škol

Jak jinak získat povolení k pobytu a k práci v ČR?

ZELENÉ KARTY

- povolení k pobytu a povolení k zaměstnání jsou sloučeny do jednoho povolení
- www.portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zelka

MODRÉ KARTY

- Pro cizince s vysokoškolskou kvalifikací (nebo vyšší odborná škola), pokud získá pracovní smlouvu a jeho odměna činí alespoň 1,5 násobku průměrné hrubé mzdy v ČR.
- http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/modka

Další informace můžete získat na:

- www.portal.mpsv.cz (Zaměstnanost → zahraniční zaměstnanost → zaměstnávání cizinců)
- Databáze volných pracovních míst z úřadů práce – ZDE SI MŮŽETE NAJÍT NOVOU PRÁCI:
www.portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/prociz
- Ministerstvo zahraničních věcí ČR (víza, velvyslanectví ČR v zahraničí): www.mzv.cz
- Call centrum služeb zaměstnanosti: Telefon: 844 844 803, E-mail: callcentrum@mpsv.cz
- Ministerstvo vnitra (informace pro cizince) <http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>

Další informace o
podmínkách zaměstnání
v ČR

1] Agenturní zaměstnávání

- Zaměstnavatel (agentura práce) uzavírá se zaměstnancem tyto dokumenty:
  1. Pracovní smlouva nebo dohoda o pracovní činnosti (DPČ), NE dohoda o provedení práce (DPP) !
  2. Písemný pokyn agentury
    - dočasné přidělení zaměstnance ke konkrétní firmě, kde bude vykonávat práci
    - tento dokument obsahuje informace: název a sídlo firmy, místo výkonu práce, doba trvání práce, pracovní podmínky a výše mzdy
- Přidělení k jedné firmě na práci může být maximálně na 12 měsíců.
- Od 01.01.2012 Agentura práce nemůže dočasně přidělit k výkonu práce u uživatele zaměstnance, kterému byla vydána zelená nebo modrá karta, nebo kterému bylo vydáno povolení k zaměstnání

Výši čisté mzdy si
můžete vypočítat sami
na: www.spocitej.cz

2] Mzda

- Výše hrubé mzdy je napsána v pracovní smlouvě nebo v mzdovém výměru (příloha k pracovní smlouvě)
- Z hrubé mzdy každý měsíc zaměstnavatel odvádí:
  - Sociální pojištění = důchodové a nemocenské pojištění
  - Zdravotní pojištění
  - Daň z příjmu
- Hrubá mzda mínus odvody za zaměstnance (4,5 % zdravotní pojištění, 6,5 % sociální pojištění)
mínus daň z příjmů (15 %, slevy na dani)
= **čistá mzda** (peníze, které dostane zaměstnanec v hotovosti nebo na účet)
- Každý měsíc dostane zaměstnanec od svého zaměstnavatele:
  - čistá mzda (na účet nebo v hotovosti)
  - výplatní páska - obsahuje informace: složky mzdy, odvody na sociální a zdravotní pojištění a daň, výše hrubé a čisté mzdy, počet dní vyčerpané dovolené, náhrady mzdy a další.
- Minimální mzda = 8 000,- za měsíc nebo 48, 10 Kč za hodinu

- Příplatky ke mzdě:
  - Práce přesčas: od 01. 01. 2012 je možné zahrnout práci přesčas do běžné mzdy v rozsahu maximálně 150 hodin ročně. Pokud se tedy zaměstnavatel se zaměstnancem domluví na zahrnutí práce přesčas do běžné mzdy, pak má zaměstnanec nárok na náhradní volno nebo příplatek 25 % z průměrného výdělku až po překročení 150 hodin přesčasů ročně.
  - Noční práce: mzda +10 % příplatek
  - Práce v sobotu a neděli: mzda + 10 % příplatek
  - Práce ve státní svátek: mzda + náhradní volno nebo příplatek

3] Zákony

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců

4] Změny pracovního poměru – změna pracovní smlouvy

Příklady:

- převezení na jinou pracovní pozici (druh práce)
- zkrácení úvazku (změna: z celého úvazku na poloviční úvazek)
- změna místa výkonu práce (místo-adresa zaměstnání)
- změna pracovní doby

- ➔ obsah pracovního poměru je možné změnit – ale musí se na tom zaměstnavatel a zaměstnanec **dohodnout (oboustranný souhlas)**
- ➔ změna údajů v pracovní smlouvě musí být **písemně** – od zaměstnavatele dostanete **dodatek k pracovní smlouvě**

31

5] Převezení na jinou práci

Případy, kdy zaměstnavatel MUSÍ zaměstnance převést na jinou práci:

- zdravotní důvody - je nutné mít potvrzení od lékaře
- pracovní úraz / nemoc z povolání - je nutné mít potvrzení od lékaře
- těhotná žena / kojící žena / matka dítěte mladšího 9 měsíců - když práce ohrožuje její zdraví, těhotenství a mateřství
- když lékař potvrdí, že zaměstnanec nemůže pracovat v noci
- pokud požádá těhotná či kojící žena nebo žena do konce 9 měsíců po porodu o přeložení z noční směny

6] Nemocenské pojištění – zaměstnanec (pracovní poměr)

6.1] K čemu je nemocenské pojištění?

- Finančně zajistí člověka v situaci dočasné pracovní neschopnosti = když nemůžu pracovat (chodit do zaměstnání) z důvodu nemoci nebo mateřství (otcovství)
- V těchto situacích nebudu dostávat mzdu od zaměstnavatele, ale dávky (peníze) z nemocenského pojištění přímo od OKRESNÍ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

6.2] Kdo platí nemocenské pojištění, když jsem zaměstnanec?

- nemocenské pojištění je povinné pro každého (občany i cizince), kdo pracuje v ČR pro zaměstnavatele se sídlem na území ČR
- placení pojistného zajišťuje zaměstnavatel
- každý měsíc odvádí (platí) zaměstnavatel z mojí mzdy sociální pojištění (= nemocenské a důchodové pojištění)
- pojistné odvádí zaměstnavatel na Okresní správu sociálního zabezpečení

6.3] Dávky nemocenského pojištění

	Situace	Název dávky nemocenského pojištění
1.	Onemocním, navštívím lékaře a léčím se doma, nemohu chodit do zaměstnání	Nemocenské
2.	Otěhotním, před porodem a po narození dítěte jsem doma na mateřské dovolené	Peněžitá pomoc v mateřství („mateřská“)
3.	Ošetřuji nemocného v rodině a nemohu chodit do zaměstnání	Ošetrovné
4.	Kvůli těhotenství, mateřství nebo kojení jsem převedena v zaměstnání na jiné pracovní místo	Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

7] Ukončení pracovního poměru

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

7.1] Dohodou (§49)

- když se zaměstnavatel a zaměstnanec dohodnou
- pracovní poměr končí sjednaným dnem (datum musí být napsáno v dohodě)
- vždy písemně

7.2] Výpověď ze strany zaměstnance nebo zaměstnavatele (§ 50, 51, 52)

- výpověď může podat zaměstnanec i zaměstnavatel
- výpověď musí být písemná a předána druhému účastníkovi
- zaměstnanec může dát výpověď bez udání důvodu, ale zaměstnavatel může zaměstnanci dát výpověď jen z důvodů uvedených v zákoníku práce
- pracovní poměr končí až za 2 měsíce od předání výpovědi = **výpovědní doba**

Zaměstnavatel nesmí dát výpověď zaměstnanci v ochranné době:

- Například pokud je zaměstnankyně těhotná, když je na mateřské dovolené, nebo pokud je zaměstnankyně nebo zaměstnanec na rodičovské dovolené.

7.3] Okamžitým zrušením ze strany zaměstnavatele (§55)

- pouze ve výjimečných případech z důvodů uvedených v zákoně (když zaměstnanec poruší hrubým způsobem své pracovní povinnosti - například pije alkohol v pracovní době)

7.4] Okamžitým zrušením ze strany zaměstnance (§56)

- pouze ve výjimečných případech z důvodů uvedených v zákoně (například když zaměstnavatel zaměstnanci nevyplatil mzdu do 15 dnů po uplynutí termínu splatnosti)

7.5] U cizince skončení pracovního poměru může být:

- dnem, kdy mu končí povolení k pobytu na území ČR
- uplynutím (skončením) doby, na kterou bylo vydáno povolení k zaměstnání
- dnem, kdy nabylo právní moci vyhoštění

Zaměstnavatel musí vydat zaměstnanci při ukončení pracovního poměru zápočtový list = písemné potvrzení o zaměstnání.

Slovní zásoba

Občanství	Příslušenství k nějakému státu.
Trvalý pobyt	Už jsem v ČR 5 let. Situace, kdy můžu zůstat v ČR a mám skoro stejné podmínky jako Češi.
Krátkodobý pobyt (krátkodobé vízum do 90 dnů)	Když můžu v ČR zůstat maximálně 3 měsíce.
Dlouhodobé vízum (nad 90 dnů)	Když můžu v ČR zůstat déle než 3 měsíce (až 6 měsíců).
Povolení k dlouhodobému pobytu	Když už jsem v ČR více než 6 měsíců. Ještě nemám trvalý pobyt.
Účel pobytu	Důvod, proč jsem v ČR.
Zaměstnanec/zaměstnankyně	Člověk, který pracuje pro firmu. Není to podnikatel.
Podnikatel/podnikatelka	Člověk, který podniká. Je to osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ).
Pracovní poměr	Když podepíšu pracovní smlouvu, vznikne vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.
Zaměstnavatel/zaměstnavatelka	Ten, kdo mi dává práci.
Dohoda o pracovní činnosti (DPČ)	Není to pracovní poměr. Pracujete průměrně 20 hodin týdně. Z vydělaných peněz se platí zdravotní a sociální pojištění a daň.
Dohoda o provedení práce (DPP)	Není to pracovní poměr. Z vydělaných peněz se platí jenom daň!
OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)	Podnikatel/podnikatelka. Nejsem zaměstnanec ale živnostník.
Sociální pojištění	Peníze, které platím státu z vydělaných peněz každý měsíc. Jsou to peníze například na důchod.
Zdravotní pojištění	Peníze, které platím pojišťovně každý měsíc. Když jsem nemocný, hradí mi ošetření u lékaře nebo pobyt v nemocnici. Zaplatím pouze malé poplatky.